

เรื่องเด่น

ประจำฉบับ

ส่วนยุทธศาสตร์สำนักนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

Industrial Modernization

พลิกโฉมอุตสาหกรรมไทยให้ทันสมัย

ณ

วันนี้ไม่มีใครสามารถปฏิเสธได้ว่าสภาพการณ์ของโลกในทุกด้าน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางกว่าที่เราคาดหมายไว้มาก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่ระบบการเปิดเสรีทางการค้าซึ่งจะทำให้ขอบเขตของการค้าระหว่างประเทศเริ่มหมดไป การแข่งขันทางการค้ามีความรุนแรงมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการแข่งขันด้านราคา เป็นการแข่งขันด้านคุณภาพ มาตรฐาน การบริการและการตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเปลี่ยนจากการอาศัยความได้เปรียบด้านแรงงาน เป็นความได้เปรียบด้านทักษะ เทคโนโลยี และความรู้การเพิ่มขึ้นของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนประกอบการสูงขึ้น รวมถึงกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นหัวข้อที่ได้รับการกล่าวถึงในทุกเวที นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ยังทำให้ผู้ประกอบการเข้าถึงข่าวสาร ข้อมูลของสินค้าได้มากขึ้น สินค้าใหม่สามารถพัฒนาออกสู่ตลาดใหม่เร็วขึ้น วัฏจักรสินค้าสั้นลง ผู้บริโภคจึงมีทางเลือก และเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอยู่ตลอดเวลา การผลิตสินค้าและบริการที่สามารถรองรับตลาดใหม่และความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป จะต้องเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีความแตกต่างเชิงนวัตกรรม รวมทั้งคำนึงถึงประเด็นด้านการประหยัดพลังงาน และสิ่งแวดล้อมด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายต่อภาคอุตสาหกรรมไทย ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่จะต้องปรับตัวให้อยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การเข้าสู่ระบบการค้าเสรีจะทำให้สภาวะการแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ถือเป็นโอกาสที่ดี ที่จะทำให้อุตสาหกรรมไทย

สามารถเข้าสู่ตลาดที่เปิดกว้างมากขึ้นกว่าแต่ก่อนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเราว่าจะสามารถข้ามเครื่องกีดขวางที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆ และแสวงหาผลประโยชน์ที่จะได้จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์โลกได้อย่างไร ประเด็นคำถามนี้นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด**“การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมให้ทันสมัย(Industrial Modernization)”** เพื่อเป็นทางออกในการตอบสนองประเด็นท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก สร้างคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ รวมทั้งการมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมไทยให้ทันสมัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเน้นที่การสร้างคุณค่าและนวัตกรรม การยกระดับมาตรฐานสินค้าให้อยู่ในระดับสากล และการสร้าง Green/ Clean Industries โดยมีแนวทางดำเนินการหลัก ได้แก่ การพัฒนาสินค้าและบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อตกลงระหว่างประเทศการผลิตสินค้าและบริการโดยอาศัยเทคโนโลยี องค์กรความรู้และนวัตกรรมใหม่มาใช้ร่วมกับฐานความรู้เชิงวัฒนธรรมและความเป็นไทย เพื่อสนองความต้องการของตลาดรูปแบบใหม่ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนระบบของภาคบริการและสนับสนุนอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยี เข้าช่วย การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมไทยเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ตามแนวทางข้างต้น จำเป็นต้องมีเทคโนโลยี

ที่ทันสมัย มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทุน ที่เหมาะสม อย่างเพียงพอทั้งนี้เนื่องจากโลกมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว หากประเทศไทยจะเร่งวิจัยและพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ขึ้นมาเอง อาจไม่ทันเวลาและคู่แข่งประกอบกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้แนวคิดในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ในระยะต่อไปจะต้องกว้างมากขึ้น เกินขอบเขตอุตสาหกรรม ตนเองและต้องดูการเชื่อมประสานระหว่างประเทศ เพื่อ ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งต่างๆของคนอื่นมาเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับตนเอง การพัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรมจะต้องเป็นการพัฒนาตลอดสายการผลิต กล่าวคือจะต้องพิจารณาส่วนที่เป็น Missing Activities and Links ในอุตสาหกรรมนั้นๆ แล้ว กำหนดแนวทางการพัฒนาในเชิง Global คือ พยายามเชื่อมโยงกับโลกให้มากขึ้น และอาศัยประโยชน์จากความชำนาญจากต่างประเทศหากเราไม่สามารถทำได้ดี เท่ากับเขา ซึ่งจะสามารถเติมเต็มอุตสาหกรรมของไทยได้ ทั้งระบบ และยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรม ทั้งระบบอีกด้วย

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงต้อง เร่งระดม / แสวงหาความร่วมมือกับพันธมิตรต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้เป็นไปตามเป้าหมายและ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยได้กำหนดอุตสาหกรรม เป้าหมายไว้ 3 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความต้องการพัฒนา ในด้านต่างๆ กัน ดังนี้

1...

กลุ่ม New Wave Industries

เป็นอุตสาหกรรมที่มีโอกาสการขยายตัวที่สอดคล้องกับ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมโลก ได้แก่ อุตสาหกรรม Bio-Products และอุตสาหกรรมใหม่ สำหรับอนาคต ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม/ ภาคเศรษฐกิจอื่น ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรม Autotronics (อิเล็กทรอนิกส์ในยานยนต์) และอุตสาหกรรม Agritronics (อิเล็กทรอนิกส์ใน อุตสาหกรรมการเกษตร) อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ มีความ ต้องการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีใหม่/เทคโนโลยีสำหรับ อนาคต การวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์การพัฒนา

วัตถุดิบสำหรับผลิตภัณฑ์ชีวภาพและยาสมุนไพร และองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2...

กลุ่ม Upgrading Industries

เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการเติบโตค่อนข้างสูง และมีความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจและการค้าของประเทศในด้านต่างๆ ทั้งในแง่การสร้าง มูลค่าเพิ่ม การส่งออกสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศ การจ้างงาน และความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ได้แก่ อุตสาหกรรม ชิ้นส่วนยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรม อาหาร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม นอกจากนี้ ยังรวมถึงอุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็กและโลหการและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีด้วย ความต้องการพัฒนาของกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่ องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา ห้องปฏิบัติการเพื่อการวิจัย/ทดสอบ การพัฒนาระบบลอจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทาน การพัฒนา ด้านมาตรฐานระหว่างประเทศและการพัฒนาด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์

3...

กลุ่ม Green Industries เป็นอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นด้านการสร้างความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดของเสียและการนำของเสียมาใช้ประโยชน์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และอุตสาหกรรมการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม(Eco-Products) อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้มีความต้องการพัฒนาด้าน Green /Clean Technology การพัฒนา Eco-products การพัฒนาระบบมาตรฐานและการตรวจสอบ/รับรองที่ทันสมัย

ลักษณะความร่วมมือกับต่างชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ ข้างต้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการร่วมทุน (Joint Venture) การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) การสรรหาผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ เพื่อเป็นที่ปรึกษา/ร่วมดำเนินการการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่างๆ เช่น ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านห้องปฏิบัติการ และการทดสอบรับรอง ด้านสารสนเทศและองค์ความรู้ เป็นต้น

นอกเหนือจากการปรับเปลี่ยนในส่วนของตัวอุตสาหกรรมเอง ให้มีความทันสมัยในด้านต่างๆ แล้ว เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรมก็จำเป็นต้องเร่งพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยทั้งในด้านข้อมูลสารสนเทศ/ องค์ความรู้ ชีตความสามารถในการบริหารจัดการสมัยใหม่ และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้บริการการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งการมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความพร้อมและขีดความสามารถในการต่อยอดสิ่งที่นำเข้ามานั้นได้อย่างทันท่วงที โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอการปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมให้ทันสมัย ใน 2 เรื่องหลัก ดังนี้

1...

การพัฒนาระบบการมาตรฐานของไทย

(Modernization of Thai Standardization System) ให้มีเอกภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลโดยการปรับเปลี่ยนใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1.การกำหนดมาตรฐานระดับชาติและกรอบร่างการตรวจสอบ/รับรอง 2. การสร้างเครือข่ายในทุกกระดับ 3.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 4. การสนับสนุนให้มีการนำมาตรฐานไปใช้ โดยการพัฒนาจะเน้นด้านการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐาน และด้านห้องปฏิบัติการทดสอบ/สอบเทียบ ทั้งในแง่ของการเพิ่มจำนวนห้องปฏิบัติการ และการเพิ่มศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการทดสอบ/สอบเทียบ ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว ต้องการความร่วมมือจากต่างชาติ ในด้านการลงทุนเพื่อจัดตั้งห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขา โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ ลิงทอ อาหารและผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ การลงทุนเพื่อจัดตั้งหน่วยตรวจสอบ/รับรอง(Certification Bodies) รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญต่าง

ชาติเพื่อมาเป็นที่ปรึกษาในการปรับปรุงระบบมาตรฐานของไทย

2...

การพัฒนาระบบการให้บริการผ่านระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ (e-Services for Industrial Modernization) เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลและบริการหลักๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลา ประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่าย และมีความโปร่งใส สำหรับผู้ใช้บริการ เช่น

S:UU e-Licensing เพื่อให้บริการด้านการขออนุญาตประกอบการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ เช่น การอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน การขยายโรงงาน การต่ออายุการอนุญาตการขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษ การขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายฯ เช่น การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย การอนุญาตและรับแจ้งผลิต นำเข้า ส่งออก มีในครอบครอง และตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักรฯ เช่น การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร จำนวน โอนกรรมสิทธิ์ ไล่ถอนการจำนอง การประเมินราคาเครื่องจักร เป็นต้น

S:UU e-Industrial Community เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทั้งที่เป็นข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะแต่ละสาขาอุตสาหกรรม

S:UU e-Directory ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการจำแนกเป็นรายสาขาอุตสาหกรรม

S:UU e-Investment เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านการลงทุนในประเทศไทยสำหรับนักลงทุน รวมทั้งการให้บริการด้านการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในสาขาต่างๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

S:UU e-Pollution Control เพื่อใช้กำกับควบคุมและรายงานผลด้านสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ซึ่งจะเป็นระบบเตือนภัยและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการประกอบการอุตสาหกรรมด้วย

S:UU e-Standards เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านมาตรฐานอุตสาหกรรม ทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะ รวมถึงการให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

กรอบแนวคิดการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมให้ทันสมัย (Industrial Modernization) ตามเนื้อหาข้างต้น ได้รับความเห็นชอบในหลักการจากนายกรัฐมนตรี ในการประชุมนำเสนอการสร้างประเทศให้ทันสมัยของกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2548 สำหรับขั้นตอนการแปลงแผนไปสู่ภาคปฏิบัตินั้น ในส่วนของการปรับเปลี่ยนตัวอุตสาหกรรมให้ทันสมัย กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดแผนงาน / โครงการเพื่อปรับเปลี่ยนกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายตามกรอบแนวคิดที่เสนอไว้ในแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ และส่วนหนึ่งได้ถูกบรรจุไว้เป็นโครงการเร่งด่วนภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม ซึ่งหากได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว ก็จะมีการดำเนินการต่อไป ส่วนการพัฒนาองค์กรของกระทรวงเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมให้ทันสมัยนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้นำเสนอข้อกำหนดการพัฒนาเรื่องการพัฒนากระบวนการมาตรฐานของไทย และการพัฒนาระบบการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในการประชุมสัมมนาการสร้างพันธมิตรเพื่อการพัฒนา

(Thailand : Partnership for Development) ที่รัฐบาลจัดขึ้น เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 26 มกราคม 2549 ซึ่งแต่ละกระทรวงได้นำเสนอข้อกำหนดการพัฒนาในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยโครงการที่นำเสนอในการประชุมสัมมนาดังกล่าว รวม 31 โครงการ ภายใต้ความรับผิดชอบของ 11 กระทรวง ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นโครงการลงทุนพิเศษของรัฐ เพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนต่อจากนี้ กระทรวงเจ้าของโครงการจะต้องจัดทำรายละเอียดการยื่นข้อเสนอโครงการ และประกาศเชิญชวนผู้สนใจ (Interested Parties) ให้ยื่นข้อเสนอโครงการ เผยแพร่ผ่านทาง เว็บไซต์ และสื่อสาธารณะ ทั้งนี้ ตามกรอบการดำเนินงานที่รัฐบาลกำหนดไว้เดิม ได้กำหนดให้ผู้สนใจจัดส่งข้อเสนอเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ภายในเดือนเมษายน 2549

นอกเหนือจากการดำเนินงานของภาครัฐข้างต้นแล้ว ในส่วนของผู้ประกอบการเอง ก็จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจการของตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาตัวสินค้าและการตลาด โดยการสร้างความหลากหลายของสินค้า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของสินค้า สร้างผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองต่อลูกค้ากลุ่มต่างๆ และออกผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณค่าตรงกับความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาด้านการจัดจำหน่ายและส่งเสริมการขายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการของตลาด กระจายความเสี่ยงในการบริหารตราสินค้าของตน ตลอดจนปรับปรุงและ / หรือยกเลิกผลิตภัณฑ์ด้วยการพิจารณาจากวัฏจักรของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างตามชนิดของสินค้า สร้างพันธมิตรทางการผลิตและการค้า เพื่อให้เกิดการขยายช่องทางการตลาดและการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ **การพัฒนาด้านการผลิตและการจัดการ** โดยการวางแผนการผลิตเพื่อให้มีต้นทุนที่แข่งขันได้ ด้วยการมุ่งวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีการผลิต เร่งปรับกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงการส่งมอบสินค้าให้รวดเร็ว สร้างระบบเชื่อมโยงทุกขั้นตอนตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ การผลิตในโรงงาน การตลาด และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ **การพัฒนาด้านข้อมูล** โดยการพัฒนาระบบข้อมูลและเครือข่ายการกระจายเกี่ยวกับเทคโนโลยี กระบวนการผลิต วัตถุดิบ ภาวะเทียบมาตรฐานสินค้า คุณภาพสินค้าที่ตลาดต้องการ ข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่ง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการผลิตได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการปรับเปลี่ยนตามแนวทางเหล่านี้ จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

แนวทางความร่วมมือของไทยกับองค์การพัฒนา อุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูนิโต) ภายใต้นโยบายของผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (กศ.)

คอลัมน์ “บทความพิเศษ”

องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติหรือ ยูนิโต (United Nations Industrial Development Organization-UNIDO) เป็นทบวงการชำนานาญพิเศษ (Specialized Agency) ภายใต้ระบบสหประชาชาติ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการส่งเสริมและเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนา

ปัจจุบันยูนิโตมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 171 ประเทศ มีสำนักงานเลขาธิการตั้งอยู่ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย มีผู้บริหารสูงสุดคือผู้อำนวยการใหญ่ (Director-General) ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และมีสำนักงานผู้แทนตั้งอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา จำนวน 35 ประเทศ รวมถึงประเทศไทยซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานภูมิภาคยูนิโตประจำกรุงเทพฯ ด้วย

ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกยูนิโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 และมีข้อผูกพันที่ต้องชำระค่าบำรุงองค์การประจำปีตามอัตรา การประเมินของระบบสหประชาชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ ในฐานะประเทศสมาชิก ไทยได้รับความช่วยเหลือจากยูนิโตในด้านการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งในรูปของเครื่องจักร เครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำ การจัดสัมมนา การให้ทุนการศึกษา ฝึกอบรมและดูงานในโครงการสำคัญหลายสาขาทั้งของกระทรวงอุตสาหกรรม ตลอดจนหลายๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา จำนวนโครงการความช่วยเหลือของประเทศไทยได้ลดลงมาเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและระดับการพัฒนาประเทศที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมจนมีความเชี่ยวชาญ

ในบางสาขา รัฐบาลไทยจึงได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของไทยใน ยูนิโตจากฐานะที่เป็นผู้รับมาเป็นผู้ให้มากขึ้น และยูนิโตมีความเห็นว่าไทยเป็นประเทศที่พัฒนาไปในระดับหนึ่งแล้ว โครงการความร่วมมือของไทยกับยูนิโตจึงเป็นลักษณะของการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกัน (cost-sharing)

นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานที่ตั้งของสำนักงานภูมิภาคยูนิโต โดยมีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนา ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งรวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก โครงการรายประเทศ มีอาณาเขตครอบคลุมประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า มาเลเซีย และสำหรับโครงการระดับภูมิภาคจะครอบคลุมทุกประเทศในอาเซียน ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศในภูมิภาค เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศไทยและประเทศสมาชิกในภูมิภาค

นโยบายของผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่ของ ยูนิโค

ในการประชุมใหญ่สามัญที่ 11 ของยูนิโค ระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน-2 ธันวาคม 2548 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย Dr.Kandeh Yumkella ชาวเซียร์ราเลโอน ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ยูนิโคสืบต่อจาก Mr.Carlos Magarinos โดยจะดำรงตำแหน่งระหว่าง ค.ศ. 2005-2009 ในโอกาสนี้ Dr.Yumkella ได้กำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายของตน เกี่ยวกับการดำเนินงานของยูนิโคว่าจะเป็นไปในแนวทาง “มุ่งมั่นสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนเพื่อคนจน” (Towards Pro-poor Sustainable Development) คือ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ การลดความยากจน การค้า พลังงาน และสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. อุตสาหกรรมกับความยากจน - อุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อความพยายามในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติในการลดความยากจน ซึ่งต้องอาศัยกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกื้อกูลคนจนและการพัฒนาภาคเอกชน การปรับปรุงให้เกิดความโปร่งใส (Good governance) สนับสนุนความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรม การเกษตรและการค้า ส่งเสริมความเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะในสาขาการแปรรูปพืชผลทางการเกษตร และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรมเพื่อการมีสุขภาพอนามัยที่ดี

2. อุตสาหกรรมกับการค้า - การกำหนดกรอบงานสำหรับผลของการเจรจารอบโดฮาจะมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอัตราภาษีศุลกากรที่ต่ำและมีศักยภาพในการผลิต เป็นสิ่งที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องการ และเป็นสิ่งที่ยูนิโคได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ได้ระดมงบประมาณ 55 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อดำเนินงานตามแผนงานการเสริมสร้างศักยภาพทางการค้า ซึ่งเป็นการสอดคล้องประสานกับงานขององค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น WTO UNCTAD และ ITC

3. อุตสาหกรรมกับพลังงาน - ในปัจจุบันยังมีประชาชนกว่าสองพันล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบทในประเทศที่กำลังพัฒนาที่ยังไม่มีน้ำและไฟฟ้าใช้ การใช้พลังงานทดแทนให้มากขึ้นจะมีส่วนช่วยอย่างมากในการแก้ปัญหาเหล่านี้ แหล่งพลังงานทดแทนที่จะมีส่วนช่วยสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ แสงแดด ลม สารชีวภาพและน้ำ ในส่วนนี้ Dr.Yumkella ได้หารืออย่างไม่เป็นทางการกับ Mr.EI Baradei ผู้อำนวยการใหญ่

ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency-IAEA) และเห็นพ้องกันเกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นพลังงานและพัฒนาเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน

4. อุตสาหกรรมกับสิ่งแวดล้อม - ยูนิโคได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์แห่งความเป็นเลิศในการให้ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมของประเทศสมาชิกเพื่อปฏิบัติให้ตรงตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติทางด้านสิ่งแวดล้อม ยูนิโคได้รวมประเด็นการปฏิบัติตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและการสร้างศักยภาพทางการแข่งขันเข้าด้วยกันไว้ในแผนงานการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน และความเปลี่ยนแปลงของอากาศโลก ซึ่งรวมถึงพิธีสารเกียวโตและพิธีสารมอนทรีออล ตลอดจนในแผนงานการจัดการสิ่งแวดล้อม

ในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ข้างต้น Dr.Yumkella จะให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นหุ้นส่วน (strategic partnerships) เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุผล ขณะเดียวกันก็จะยังคงให้ความสำคัญกับแผนงานปัจจุบันของยูนิโคต่อไป (programmatic continuity)

โดยความเป็นหุ้นส่วนข้างกันแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ความเป็นหุ้นส่วนประเทศสมาชิก โดยให้ความสำคัญกับการเจรจาหารือกับประเทศสมาชิกเกี่ยวกับขอบข่ายงานให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ที่ยังคงรักษาความต่อเนื่องของแผนงานให้ความช่วยเหลือของยูนิโคทั้งในแง่สาระและรูปแบบการให้บริการ

ความเป็นหุ้นส่วนกับสถาบัน โดยจะทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ ภายในระบบของสหประชาชาติ เช่น องค์การอาหารและการเกษตร (Food and Agriculture Organization-FAO) ในด้านความเชื่อมโยงกับภาคประสิทธิภาพการผลิต องค์การการค้าโลก (World Trade Organization-WTO) เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพการค้า สำนักงานปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime-UNODC) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO) ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา และทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency-IAEA) เพื่อการวางแผนทางด้านพลังงานและน้ำ นอกจากนี้ Dr.Yumkella ยังได้เน้นที่จะกระชับ

ความร่วมมือให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างยูนิโคกับสถาบันทางวิชาการ โดยเฉพาะศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยในประเทศกำลังพัฒนา

ความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศสมาชิก

เน้นให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศได้-ได้โดย กลไกนี้จะเป็นกลไกเสริมสร้างความร่วมมือเดิมระหว่างประเทศ เหนือ-ได้ ความร่วมมือระหว่างประเทศได้-ได้นี้มุ่งหวังที่จะให้เป็น กลไกในการกระตุ้นและถ่ายทอดประสบการณ์ของการพัฒนา อุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนที่ได้ผลดีของประเทศกำลังพัฒนาไปสู่ ประเทศที่ด้อยพัฒนา

ความเป็นหุ้นส่วนกับบุคลากรของยูนิโค

โดยเน้น การทำงานที่เป็นทีมและมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่พร้อมกับ สร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการทำงาน

ทั้งนี้ Dr.Yumkella เน้นว่าสิ่งที่สำคัญคือกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศได้-ได้ เหตุผลสำคัญในการเน้นกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศได้-ได้ นั้น เนื่องมาจากในโลกการค้าเสรี ปัจจุบัน ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชีย ตะวันออกมีบทบาททางการค้าของโลกและการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม (manufacturing value added) การค้าแนวใหม่ของโลกได้ แสดงให้เห็นถึงการมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในตลาดโลกของการค้า ภาคการผลิตของกลุ่มประเทศได้-ได้ และกลุ่มประเทศได้-เหนือ โดยมีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยจีนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อิเล็กทรอนิกส์

อย่างไรก็ตามมีประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลัง พัฒนาอีกเป็นจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลวทางด้านการค้า ในตลาดโลก เนื่องจากขาดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้เกิดความเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจ ความยากจนในประเทศเหล่านี้ทวี สูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในซบสะฮาราอาฟริกา (Sub-Saharan Africa) ยูนิโคพิจารณาเห็นว่าหนทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาขึ้นคือ การเพิ่มความร่วมมือของกลุ่มประเทศได้-ได้ ระหว่างเอเชีย ตะวันออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนและอินเดียกับซบสะฮาราอาฟริกา ที่มุ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี การค้าและการลงทุนจากเอเชีย ตะวันออกสู่อาฟริกา

แนวทางความร่วมมือของไทยกับยูนิโคภายใต้ นโยบายของผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่

ในส่วนของประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายในการกำหนด บทบาทของประเทศไทยในเวทีโลกให้อยู่ในสถานะของผู้ให้ โดย เน้นการเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เช่น กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) กรอบความร่วมมือเอเชีย (ACD) ประกอบกับยูนิโคเห็นว่าประเทศไทยมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในระดับสูง จึงกำหนดให้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศไทยกับยูนิโคดำเนินไปในรูปแบบของหุ้นส่วนความร่วมมือ (partnership)

โดยประเทศไทยจะต้องร่วมสนับสนุนงบประมาณโครงการกับยูนิโค และเน้นโครงการในลักษณะ “regional project” คือมีประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกันร่วมโครงการด้วย ซึ่งจะทำให้ความช่วยเหลือทางวิชาการส่งผลกระทบต่อในภูมิภาคกว้าง

ดังนั้นภายใต้การบริหารของผู้อำนวยการยูนิโคคนใหม่นี้ นับเป็นโอกาสเหมาะอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะใช้เวทียูนิโคในการขยายการดำเนินงานตามนโยบายรัฐข้างต้นภายใต้กรอบงานความร่วมมือระหว่างประเทศได้-ได้ของยูนิโค ด้วยการจัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการที่เน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ไทยมีศักยภาพ เช่น ด้านการเกษตรแปรรูป เครื่องเรือน ลิงทอ เครื่องจักรกลการเกษตร ยา ฯลฯ สู่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม

ซึ่งในระหว่างการประชุมสามัญของยูนิโค สมัยที่ 11 Dr.Yumkella ได้ยกตัวอย่างความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยีของประเทศไทยที่สามารถเผยแพร่สู่ประเทศด้อยพัฒนาได้ เช่น การแปรรูปมันสำปะหลังการผลิตยารักษามาเลเรีย เป็นต้น ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับมีดังนี้

1. การเป็นที่ยอมรับในเวทีพหุภาคี เช่นยูนิโค ในฐานะประเทศที่เคยได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากยูนิโคจนประสบความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับที่น่าพอใจและมีความยินดีที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ประเทศด้อยพัฒนากว่า

2. เส้นทางทางการค้าและการลงทุนในประเทศที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ผลกระทบและปัจจัยเสี่ยง ทางการค้า การลงทุนในกลุ่ม ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

คอลัมน์ “บทความพิเศษ”

อานนท์ เศรษฐกริชโยไท

สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายสาขา 2

U nua

การที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics) แห่งภูมิภาคอาเซียนเป็นวาระแห่งชาตินั้น เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลาง (HUB) ในการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมถึง HUB ด้านการท่องเที่ยว การผลิตและการตลาดอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นๆ

ทั้งนี้ โดยอาศัยความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความเจริญทางเศรษฐกิจ ความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบตลาดเงิน และตลาดทุน การสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงความมั่นคงทางการเมือง ซึ่งจะเป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่ความเป็น HUB ในด้านต่างๆ แม้ว่าเรามีศักยภาพในการเป็น logistics HUB และ ADB ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีแก่ประเทศสมาชิกทั้ง 6 ประเทศ แต่การทำการค้าและการลงทุนในกลุ่ม GMS ก็ยังประสบปัญหาในหลายประเด็น ตั้งแต่การพัฒนาระบบ LOGISTICS ที่ยังไม่เป็นรูปธรรม การเชื่อมโยงยังไม่สมบูรณ์ ขาดการบูรณาการทั้ง Hardware และ Software ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ยังรอการเจรจาอยู่อีกหลายเวที ตลอดจนการขาดหลักประกันซึ่งไม่สามารถใช้ธนาคารพาณิชย์ตามช่องทางปกติได้ และยังมีปัญหาการค้าขายนอกระบบ และไม่ผ่านธนาคารจำนวนมาก จากสถิติของกระทรวงพาณิชย์พบว่ามีการค้านอกระบบธนาคารมีมูลค่ากว่าแสนล้านบาทในแต่ละปี หรือเกือบ 1 ใน 3 ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด

การค้าและการลงทุนในกลุ่ม GMS จึงมีธุรกรรมแบบใช้เงินสดเป็นหลัก เพราะผู้ซื้อ - ผู้ขายขาดความเชื่อถืออีกทั้งเส้นทาง

EWEC (หมายเลข 9) เส้นทาง NSEC (เส้น R3-B) ซึ่งผ่านอำเภอแม่สาย เชื่อมตอนใต้ของจีน และเส้นทาง R3-A ที่ผ่านอำเภอเชียงของ-บ่อแก้ว-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น-คูนหมิง รวมทั้งเส้นทางการขนส่งทางลำแม่น้ำโขงก็ยังไม่มีการประกันภัยผู้ซื้อ-ผู้ขายยังไม่ได้รับการคุ้มครอง เนื่องจากเป็นเส้นทางใหม่

ดังนั้น ADB ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ จึงเป็นตัวกลางประกันความเสี่ยงระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายในกลุ่ม GMS ได้เสนอทางเลือกเพื่อให้ผู้ลงทุนมีความมั่นใจในการนำเงินลงทุนในกลุ่ม GMS เพื่อประกันความเสี่ยงได้ระดับหนึ่ง โดย ADB จะเข้าไปมีส่วนในการรับประกันการทำธุรกรรมในกลุ่ม GMS

จากนโยบายนี้เองทำให้ ADB ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในภูมิภาค โดยแนวทางการดำเนินการค้าประกันของ ADB จะเป็นผู้ค้าประกัน L/C การประกันภัย และหลักประกันทุกชนิด วงเงินโดยรวมในโครงการนี้ประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยเน้น PCG-Partial Credit Guarantee ซึ่งน่าจะเป็นผลดีไม่ต้องรอระบบ G to G นอกจากจะเป็นผลให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเป็น logistics Hub มากขึ้นแล้ว ยังทำให้การค้าชายแดน โดยเฉพาะกลุ่ม GMS ซึ่ง 1 ใน 3 ยังเป็นการค้านอกระบบเข้าสู่ระบบธนาคารมากขึ้น และเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอื่นๆ ตามมาอีกจำนวนมาก

Meauing

ADB - ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย

GMS -

ประโยชน์ที่ไทยจะได้จากข้อตกลงความร่วมมือ ตามกรอบของ GMS

1. การดำเนินโครงการต่างๆ ภายใต้ความร่วมมือทกเหลี่ยมเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบการพัฒนาแนวเส้นทาง ที่เรียกว่า ทางหลวงอาเซียน ที่เรียกว่า East-West/North-South Economic Corridor ทุกเส้นทางจะต้องผ่านประเทศไทย โดยอาศัยจุดตัดของเส้นทางหมายเลข 9 จากเวียดนามผ่านไทย ไปจนถึงเมสสอและร่างกึ่งประเทศพม่า จะทำให้ประเทศไทยมีสี่แยกเศรษฐกิจ 3 แห่ง ซึ่งถือเป็นสี่แยกของภูมิภาคอินโดจีน ดังนี้

- (1) สี่แยกเศรษฐกิจ จังหวัดตาก
- (2) สี่แยกเศรษฐกิจ จังหวัดพิษณุโลก
- (3) สี่แยกเศรษฐกิจ จังหวัดขอนแก่น

2. การเป็นสี่แยกเศรษฐกิจส่งผลต่อโอกาสที่ไทยจะใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ GMS โดยอาศัยเส้นทางขนส่ง ซึ่งต้องผ่านประเทศไทย ถึง 3 เส้นทาง และยังมีเส้นทางรถไฟจากคุนหมิง-เดนมาร์ก ทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อโอกาสการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคโดยได้รับการสนับสนุนจาก (ADB) และ ESCAP ซึ่งเป็นองค์กรของสหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนา

3. เป็นโอกาสที่จะขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ พลังงาน ป่าไม้ และแร่ธาตุ ตลอดจนค่าจ้างแรงงานที่ถูกโดยเฉพาะไทยจะได้ประโยชน์จากการรับซื้อกระแสไฟฟ้าจากประเทศลาว และพม่า ซึ่งประเทศไทยขาดแคลนแหล่งพลังงาน ต้องพึ่งพาจากทั้ง 2 ประเทศ

4. เป็นการขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีจำนวนผู้บริโภคถึง 250 ล้านคน และลดการพึ่งพาทลาดในภูมิภาคอื่น

5. ประเทศสมาชิก GMS ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นจีน) ซึ่งมีพันธกรณีที่จะต้องลดเลิกมาตรการต่างๆ ทั้งภาษีศุลกากร และมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร (NTB) ตามกำหนดเวลา แต่การเจรจาเรื่อง NTB ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น การอำนวยความสะดวกทางการค้าภายใต้ GMS นับว่า เป็นความร่วมมือที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศเหล่านี้ลดเลิกมาตรการ NTB ได้เร็วขึ้น

6. ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารผ่านแดน ระหว่างไทย-สปป.ลาว-เวียดนาม-กัมพูชา มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติใน ค.ศ. 2010 จะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมปริมาณการค้าภายในอนุภูมิภาคให้เพิ่มสูงขึ้น และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

สถานะความร่วมมือของ GMS กับไทย

ความร่วมมือภายใต้ GMS นอกเหนือจากกรอบความร่วมมือด้านสาขาคมนาคมขนส่งแล้ว ยังประกอบด้วย ความร่วมมือในสาขาอื่นๆ ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคมในกลุ่มประเทศ GMS ซึ่งจะเกิดเป็นจริงได้ก็ต้องเกิดจากปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกันในอนุภูมิภาค โดยข้อตกลงความร่วมมือในสาขาต่างๆ จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement) เป็นความร่วมมือเกี่ยวกับการค้าผ่านแดนและขนส่งสินค้าในอนุภูมิภาคประเทศภาคีสมาชิกทั้ง 6 ประเทศได้ให้สัตยาบันความตกลงฯ และได้มีการประกาศการมีผลบังคับใช้ของความตกลงฯ เมื่อ 30 เม.ย. 47 ภายใต้การสนับสนุนของ ESCAP โดยคาดว่าจะสามารถจัดทำภาคผนวกและพิธีสารให้แล้วเสร็จในปลายปี 2548 และมีผลบังคับใช้ปี 2550

2) ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (Agreement on Commercial Navigation on Lancang-Mekong River) ไทย ลาว พม่า จีน ได้ลงนามร่วมกันในความตกลงว่าด้วยการเดินเรือในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 20 เม.ย. 2543 ณ จังหวัดท่าซี้เหล็กของพม่า และมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนเมษายน 2544

3) ความร่วมมือด้านโทรคมนาคม ประเทศไทยโดยบริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดสร้างโครงข่ายระบบเคเบิลใยแก้วตามโครงการ Telecommunication Backbone Project ในส่วนของไทยครบทุกจุดที่เกี่ยวข้องแล้ว และยังได้เปิดให้บริการในเส้นทางระหว่างอรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต (กัมพูชา) และระหว่างหนองคาย (ไทย)-เวียงจันทน์ (สปป.ลาว) การสื่อสารทางไกล จะทำให้ภาคการขนส่งของไทยมีความได้เปรียบ

4) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โครงการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยว Six Countries One Destination โดยมี Agency for Coordinating Mekong Tourism Activities (AMTA) ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์ประสานงานหลักด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศในรูปแบบของ package tour โดยจะเน้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ 3 แนวหลัก ตลอดจนการศึกษา GMS Visa เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจากนอกอนุภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยจะ ได้ประโยชน์ เพราะไทยมีความพร้อมกว่า

5) ความร่วมมือด้านพลังงาน ประเทศ GMS ได้ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการซื้อขายไฟฟ้าและการสร้างเครือข่ายสายส่งระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (Inter-Governmental Agreement on Regional Power Trade) เมื่อ 3 พ.ย. 2545 โดยความตกลงนี้มีจุดประสงค์ให้ประเทศสมาชิกร่วมมือและวางแผนพัฒนาระบบส่งไฟฟ้าที่ประหยัด และมีความมั่นคง รวมไปถึงกลไกในการดำเนินการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากไฟฟ้าพลังน้ำจากลาวและพม่าในอนาคต

6) ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ไทย

ส่งเสริมให้มีการดำเนินตามแผนงาน Phnom Penh Plan ซึ่งแผนงานพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดย GMS เห็นว่าการพัฒนาประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงให้พ้นจากความยากจน นอกเหนือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน Logistics จะต้องพัฒนาและลงทุนเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่ต้องกระทำในลำดับต้นๆ ของการพัฒนา

การเชื่อมโยงและผลกระทบต่อการพัฒนาในกลุ่มและนอกกลุ่ม GMS

โดยที่โครงการ GMS เกิดจากการผลักดันของ ESCAP และ ADB ตลอดจนเงินให้การสนับสนุนเพราะการพัฒนาในกลุ่ม GMS จะเน้นด้านการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเงินได้ประโยชน์ตามเส้นทางที่เชื่อมกับมณฑลยูนนาน (คุนหมิง) และภายใต้กรอบข้อตกลง FTA จีน-อาเซียน จะเกี่ยวข้องกับทางหลักของภาคเหนือถึง 4 เส้นทางที่เป็นการเชื่อมกับจีน รวมถึงโครงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือที่จังหวัดเชียงราย และแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดนภาคเหนือ ได้จัดลำดับความสำคัญของเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงที่ไทยจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านภายใต้กรอบ ACMECS ในสาขาต่างๆ ซึ่งจีนได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งในประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะ สปป.ลาว และสหภาพเมียนมาร์ (เส้นทางเชียงของ-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น และเส้นทางแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก-จีนตอนใต้) โดยทั้งไทยและจีนต่างหวังจะใช้เส้นทางและพื้นที่เหล่านี้เป็นประตูเศรษฐกิจ (Gateway) สู่ภูมิภาคอื่นๆ ด้วย โดยใช้เชียงรายเป็นประตูสู่ GMS และการค้าชายแดนเชียงใหม่นั้นเป็นศูนย์กลาง (HUB) การบินในอนุภูมิภาค ส่วนจีนกำหนดให้เชียงรุ่งและคุนหมิงเป็นศูนย์กลาง Logistics ในภูมิภาค GMS กับจีนตอนในและตะวันออก ส่วนเวียดนามกำหนดให้ท่าเรือจาง ทำเรือวินท์ และท่าเรือโฮฟอง และฮานอยเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับจีน และอนุภูมิภาค และใช้ท่าเรือดานังและโฮจิมินห์เชื่อมโยงกับไทย และอาเซียน

ผลกระทบการขนส่งในแม่น้ำโขง

ขณะนี้ถือได้ว่าจีนได้ครอบครองการขนส่งและพลังงานในแม่น้ำโขงได้ค่อนข้างเบ็ดเสร็จ เริ่มตั้งแต่การสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำโขง 14 แห่ง แม้จะอยู่ในประเทศจีนแต่ก็มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ และระดับน้ำในฤดูแล้ง รวมถึงการระเบิดแก่งหินในลำแม่น้ำโขง แม้จะทำให้การเดินทางเรือสะดวก แต่ก็ทำให้กระแส น้ำไหลเชี่ยวและแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ของสัตว์น้ำ และการเดินทางเรือจากจีนลงมาจะสะดวกรวดเร็วภายใน 12 ชั่วโมง แต่หากกลับเรือสินค้าจากไทยจะต้องทวนกระแสน้ำค่อนข้างแรง และสิ้นเปลืองพลังงานมากกว่าหลายเท่า และใช้เวลามากกว่า 3 เท่า จึงค่อนข้างจะเสียเปรียบ

ดังนั้นไทยจึงควรหันมาพัฒนาการขนส่งทางบก (รถยนต์ และรถไฟ) ในระยะยาวจึงจะลดต้นทุน และเสียเปรียบค่าขนส่งในระบบ Logistics แม้ว่ากิจการท่าเรือเชียงแสนจะขยายตัวได้ดี แต่เรือสินค้าเกือบทั้งหมดก็เป็นของจีน แม้จะมีการจดทะเบียนในประเทศไทย แต่เจ้าของก็ยังเป็นคนจีน การขนส่งของไทยจึงต้องพึ่งพา และต้องเสียค่าใช้จ่ายขนส่งให้กับจีน แม้ว่าไทยจะได้เปรียบดุลการค้าจีน แต่ถ้ารวมต้นทุนค่าขนส่งแล้วไม่น่าจะได้เปรียบเลย แต่ไทยก็จำเป็นต้องพัฒนาระบบ Logistics ทุกเส้นทาง เพราะค่านึงประโยชน์ที่จะได้รับตามมาของการส่งสินค้าสำคัญ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าว และลำไยแห้งสู่จีน

แม่น้ำโขงจึงยังมีความสำคัญในการเชื่อมโยงการขนส่งในภูมิภาค และเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นศูนย์กลาง Logistics ของไทย โดยเฉพาะจีนและ ADB ได้ให้ความสำคัญกับแผนพัฒนา Development Matrix ภายใต้กรอบกลยุทธ์การพัฒนา GMS ซึ่งเชื่อมโยงกับ ASEAN และ ESCAP ก็ให้การสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากเส้นทางภายใต้โครงการ GMS และการเป็น Logistics Hub ของไทยก็จะขยายฐานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

ปัจจัยเสี่ยงทางการค้าการลงทุนใน GMS

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการค้าการลงทุนในกลุ่ม GMS ยังมีปัจจัยเสี่ยง และความไม่สะดวกในการทำธุรกรรมผ่านระบบธนาคารรวมถึงการคุ้มครองการประกันภัยผู้ซื้อ-ผู้ขายจึงทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนและการทำธุรกรรมทางการค้าจำนวนมาก ADB จึงเข้ามามีบทบาทในการค้าประกันการเสี่ยงภัยดังกล่าว แต่ ADB เอง

ก็มีนโยบายสำคัญที่จะไม่สนับสนุนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน ดังนั้น ADB จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจเอกชนในกลุ่ม GMS และ ASEAN-3 โดยมีรูปแบบการรับประกันการกู้เงิน 3 รูปแบบ คือ

1) COMPLEMENTARY FINANCE SCHEME (CFS)

โดย ADB จะให้เงินกู้แก่ภาคธุรกิจเอกชน หรือผ่าน Lender/Guarantor of record และธนาคารพาณิชย์กู้ผ่าน ADB ซึ่งจะได้รับสิทธิพิเศษยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย

2) POLITICAL RISK GUARANTEE (PRG)

การประกันความเสี่ยงภัยทางการเมือง เช่น ความไม่สงบเรียบร้อย การจลาจลที่ส่งผลให้ธุรกิจเสียหาย การออกกฎหมายบางอย่างเพื่อเก็บเงินประเทศที่เข้าไปลงทุนใหม่ และมีการเปลี่ยนแปลงจากเมื่อแรกเริ่มโครงการห้ามนำเงินออกนอกประเทศ โดย ADB จะสนับสนุนธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศที่มีโครงการให้ Credit แก่เอกชน/ผู้ลงทุนตั้งแต่แรกเริ่มโครงการ

โดยธนาคารพาณิชย์จะให้เงินกู้แก่เอกชน และ ADB จะค้ำประกันเงินกู้แก่ธนาคารพาณิชย์อีกต่อหนึ่ง ซึ่งการค้ำประกันการเสี่ยงภัยทางการเมืองบางกรณี เช่น การผิดสัญญาทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องการร่วมทุนกับต่างประเทศ จะต้องมีคนในประเทศนั้นร่วมทุนด้วย จึงจะคุ้มครองหรือต้องได้รับการเห็นชอบจากรัฐบาลประเทศนั้นๆ ก่อนหรือกรณีคนไทยอยู่ในประเทศนั้นมาก่อน หรืออยู่ในประเทศนั้นๆ มานานกว่า 10 ปี จึงจะได้รับการพิจารณา ยกเว้นมีคนในท้องถิ่นร่วมถือหุ้นด้วย

3) PARTIAL CREDIT GUARANTEE (PCG)

การประกันปัญหาทางการค้าจะครอบคลุมถึงสิ่งที่ปรากฏในสัญญาการลงทุน เช่น การประกันการจ่ายเงิน การเปิด L/C แต่จ่ายคืนไม่ได้ ADB จะช่วยจ่ายครอบคลุมให้บางส่วนที่เกี่ยวข้องตามพันธะสัญญาเป็นกรณีไป

บทบาทของสถาบันการเงินไทย (EXIM BANK และธนาคารพาณิชย์)

EXIM BANK จะสนับสนุนการส่งออกและการนำเข้า การลงทุนในต่างประเทศดูแลโครงการ

ตั้งแต่ต้นจนจบ (ดูตั้งแต่ ORDER การเปิด L/C จนถึงการส่งมอบสินค้า) และดูถึงความสามารถชำระคืน การค้ำประกันความเสี่ยงทางการค้าทั้ง PRG, PCG และ CFS โดยคู่ค้าส่วนหนึ่ง/การลงทุน การประกันสินเชื่อการลงทุนในต่างประเทศ ตั้งแต่การลงทุนวงเงินที่ว่าจ้างกรณีไม่จ่ายเงิน โดยเอาทรัพย์สินและโครงการในไทยเป็นค้ำประกัน โดยจะดูความเป็นไปได้ของโครงการในเชิงธุรกิจเป็นหลัก

ยกเว้นโครงการที่เป็น Infrastructure จะอยู่ในความดูแลของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศเพื่อนบ้าน (องค์กรมหาชน) สังกัด กระทรวงการคลัง โดยหลักประกันและบุคคลที่ค้ำประกันจะเป็นเพียงส่วนประกอบ เนื่องจาก EXIM BANK มีสาขาในภูมิภาคน้อย (ขอนแก่น หาดใหญ่ และเชียงใหม่) ดังนั้นการค้าระหว่างชายแดน (Cross Border) จึงไม่สามารถใช้บริการของ EXIM BANK ได้สะดวก แต่สามารถใช้บริการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเปิดรับ L/C ผ่าน EXIM BANK เช่นโครงการ Contract Farming ที่มีการส่งเสริมมากในขณะนี้

การสนับสนุน SMEs

โดยปกติ ADB จะให้เงินกู้แก่ธุรกิจที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะโครงการด้าน Infrastructure และไม่ให้กู้แก่ธุรกิจผิดกฎหมาย สุรา ยาสูบ และอาวุธต่างๆ แต่ ADB จะสนับสนุน SMEs ผ่าน EXIM BANK เท่านั้น

การคุ้มครองการลงทุนในพื้นที่เสี่ยงภัย

กรณีที่สถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศยังขาดความมั่นคงหลายด้านทำให้เอกชนไม่กล้าเข้าไปลงทุน ทั้ง ADB และ EXIM BANK จะมีส่วนสนับสนุนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ อาจมีโรงงานในไทยหรือประเทศเพื่อนบ้านก็ได้ การปล่อย Credit ในการทำ Contract Farming การปลูก/การรับซื้อในฝั่งไทย ซึ่งอาจมีธนาคารพาณิชย์/ธกส. หรือธนาคารพาณิชย์ของประเทศเพื่อนบ้านร่วมด้วยก็ได้ โดยการคุ้มครองผู้ลงทุนจะดูความเสี่ยงในการลงทุน/ความเป็นไปได้ของโครงการ ตลอดอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตจนถึงสิ้นสุดโครงการ

สำหรับการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยหรือแขวงที่มีกฎหมายท้องถิ่นเฉพาะ ADB และ EXIM BANK ก็จะดูที่ตัวโครงการและเจ้าของโครงการ (ไม่ดูชนกลุ่มน้อยหรือเจ้าแขวง) ซึ่ง EXIM BANK และธนาคารพาณิชย์จะให้กู้โดยตรงแก่เอกชนต่อไป

ความเสี่ยงภัยในระบบ LOGISTICS ในกลุ่ม GMS

ปัจจุบันระบบ Logistics ในกลุ่ม GMS ยังไม่พัฒนามากนัก รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งด้าน Hard ware และ Soft ware ที่ยังไม่มีความชัดเจน จึงยังมีความเสี่ยงภัยในหลายๆ ด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน การส่งมอบสินค้าที่ล่าช้า ไม่ทันต่อเวลา และอาจได้รับความเสียหาย ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีข้อตกลงหรือกฎหมายระหว่างประเทศที่จะมีผลบังคับใช้ป้องกันความเสี่ยงภัยต่างๆ ดังกล่าว

กรมการประกันภัยได้ให้ความสนใจและกำลังอยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล และศึกษาโครงการป้องกันการเสี่ยงภัย และเป็นโอกาสอันดีที่ภาคเอกชน จะเสนอประเด็นปัญหาต่างๆ ให้กรมการประกันภัยในการนำร่างกฎหมาย ดังกล่าวเข้าสู่สภา เพื่อประกาศใช้และจะมีผลในทางปฏิบัติตามมาในอนาคต ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนให้เข้าสู่ระบบสากลมากยิ่งขึ้น

บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรม

เนื่องจากการพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่การเป็น Logistics Hub ในภูมิภาค และกลุ่ม GMS เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ควรจะมีบทบาทสำคัญในการ กำหนดนโยบาย แผน/ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนา Logistics รองรับการลงทุน ในพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน และประเทศเพื่อนบ้าน/กลุ่ม GMS โดยอาศัย ศักยภาพดังกล่าวข้างต้น เพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนในพื้นที่และเชื่อมโยง Logistics สู่ประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบ ACMECS, GMS ซึ่งจะช่วยให้ เศรษฐกิจของไทย และประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาและลดช่องว่างทาง เศรษฐกิจลง

โดยการดำเนินการจัดทำแผน/ยุทธศาสตร์เชิงรุก รองรับการลงทุน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในพื้นที่ ร่วมมือและสนับสนุนการค้าการลงทุน การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การสถาปนาบ้านพี่เมืองน้อง โดยจัดทำโครงการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรม และพื้นที่เป้าหมายในเขต เศรษฐกิจชายแดนด้านต่างๆ อย่างใกล้ชิด การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ การพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาในพื้นที่ การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมสมัยใหม่ และอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพสูง และมีนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง การพัฒนา สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถของแต่ละประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกประเทศ

ตลอดจนการมีมาตรการกำหนดและควบคุมคุณภาพสินค้าที่ยังขาด มาตรฐาน แต่มีราคาต่ำ และขยายตลาดอย่างกว้างขวางในกลุ่ม GMS ใน ขณะนี้ ซึ่งสินค้าด้วยคุณภาพดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการลงทุน และความปลอดภัย ต่อสุขภาพของชุมชนและสิ่งแวดล้อม การสูญเสียเส้นทาง เศรษฐกิจ การค้าการลงทุน และเศรษฐกิจโดยรวมของกลุ่ม GMS ตามมา ซึ่งควรมีมาตรการที่เหมาะสมที่จะไม่กระทบต่อการพัฒนา และความสัมพันธ์ อันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ดัชนีอุตสาหกรรม

พลังขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทย

สมพิศ เกตุสุข

ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)

บ

นความเคลื่อนไหวในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความเจริญในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ทัดเทียมนานาอารยประเทศนั้น ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าตัวจักรสำคัญในลำดับต้นๆ ณ ชั่วโมงนี้คือการขับเคลื่อนประเทศด้วยพลังอุตสาหกรรม ซึ่งผู้ที่มีความพร้อมและความเจตจำนงของการวางแผนเท่านั้นที่จะเป็นผู้ได้เปรียบ ในทุกวันนี้จึงจำเป็นต้องมีข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผนอย่างรอบคอบทั้งแผนในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น “ดัชนีอุตสาหกรรม” จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งที่นำมาใช้ประกอบการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถแข่งขันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

คืออะไรที่ซ่อนอยู่ใน “ดัชนีอุตสาหกรรม”

หากนี่เป็นคำถามที่ผุดพลายขึ้นมาในความคิดท่าน “ดัชนีอุตสาหกรรม” ก็คือ ตัวเลขที่แสดงอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลทางอุตสาหกรรมเทียบระหว่างปีปัจจุบันหรือปีที่เรานำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับปีฐาน โดยข้อมูลทางอุตสาหกรรมที่นำมาทำดัชนีนั้นก็เป็นข้อมูลที่สะท้อนกิจกรรมต่างๆ ของภาคการผลิตอุตสาหกรรม เช่น ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม คือ ดัชนีที่นำปริมาณการผลิตของภาคอุตสาหกรรมมาพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีฐาน เป็นต้น

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งมีบทบาทภาระหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาระบบข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์ด้านอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์แก่ผู้ประกอบการเพื่อการแข่งขันทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นให้เกิดความเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรม

สศอ. จึงได้จัดทำ “ดัชนีอุตสาหกรรม” ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในประเทศออกเผยแพร่ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและธุรกิจเอกชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการลงทุน รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าทางการผลิตของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต และการติดตามภาวะการณ์ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถวางแผนการผลิตและบริหารงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้เติบโตและขยายตัวได้อย่างยั่งยืน

สำหรับ การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมของ สศอ. ได้มีพัฒนาการมาตามลำดับ โดยในเริ่มแรกได้ดำเนินโครงการนำร่องจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม โดยได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากรัฐบาลญี่ปุ่น ผ่านองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศจากประเทศญี่ปุ่น (JICA: Japan International Cooperation Agency) ซึ่งการสำรวจข้อมูลอุตสาหกรรมจะจัดแบ่งประเภทอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจตามมาตรฐานสากลหรือรหัส ISIC

(ISIC : International Standard Industrial Classification) ขององค์การสหประชาชาติ (UN : United Nation) แบ่งประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 23 สาขา อุตสาหกรรม 127 กลุ่มอุตสาหกรรม และได้ทำการสำรวจนำร่องเพื่อจัดเก็บข้อมูลอุตสาหกรรมจากผู้ประกอบการโรงงานมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2542 จำนวน 377 โรงงาน 10 กลุ่มอุตสาหกรรม 49 ผลิตภัณฑ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร-ปริมณฑลและต่างจังหวัดตามแบบสอบถามที่ได้จัดสร้างขึ้นแยกตามชนิดของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ครอบคลุมประมาณร้อยละ 30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมของประเทศ

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจากโรงงานจะนำมาจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม 4 ชนิด คือ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Industrial Production Index) ดัชนีการส่งสินค้า (Shipment Index) ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง (Finished Goods Inventory Index) และดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง (Inventory Ratio Index) และได้เผยแพร่ข้อมูลดัชนีอุตสาหกรรมเป็นรายเดือนตั้งแต่ปี 2543

ในปี 2545 สศอ. ได้ขยายการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม โดยเพิ่มกลุ่มอุตสาหกรรมจาก 10 กลุ่มอุตสาหกรรมเป็น 50 กลุ่มอุตสาหกรรม เพิ่มผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจาก 49 ผลิตภัณฑ์ เป็น 203 ผลิตภัณฑ์ เพิ่มจำนวนโรงงานจาก 377 โรงงาน เป็น 2,030 โรงงาน จากการจัดเก็บข้อมูลรายเดือนตามแบบ ร.จ. 8 (แบบแจ้งข้อมูลเป็นรายเดือนตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการ พ.ศ. 2544) ซึ่งจะครอบคลุมประมาณร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมของประเทศ และจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก คือ ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม (Labour Input Index) และดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม (Labour Productivity Index) และอัตราการใช้จ่ายในการผลิตของแต่ละอุตสาหกรรม

ปัจจุบัน สศอ. ได้มีการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมเพื่อความแม่นยำในการชี้วัดภาวะทางอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น **โดยเพิ่มกลุ่มอุตสาหกรรมเป็น 53 กลุ่มอุตสาหกรรม 215 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จำนวนโรงงาน 2,121 โรงงาน ซึ่งจะครอบคลุมประมาณร้อยละ 75 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมของประเทศ**

ทั้งนี้ การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม สศอ. จะใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีของลาสแปร์ (Laspeyres) และถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าเพิ่มปี 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมูลค่าผลผลิต มูลค่าการส่งสินค้า มูลค่าสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ตามรายงานการสำรวจอุตสาหกรรมรายปีของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประจำปี 2544

สิ่งที่ได้จากการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม สศอ.

การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมให้ได้ผลดีนั้น จะต้องจัดเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมอุตสาหกรรมทุกสาขาจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมให้ถูกต้องครบถ้วน และสมบูรณ์ เพื่อให้ตัวเลขดัชนีที่ออกมาเป็นตัวเลขที่เหมาะสมและสะท้อนสถานการณ์ของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ประกอบการในการกรอกข้อมูลรายเดือนตามแบบ ร.ง. 8 ที่ครบถ้วน ตรงกับความเป็นจริง ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด อย่างต่อเนื่อง จะยิ่งเป็นแรงเสริมให้เกิดความแม่นยำในการติดตามผลและรายงานภาวะออกสู่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมนั่นเอง

โดยดัชนีอุตสาหกรรม สศอ. แต่ละชนิดที่จัดทำเผยแพร่ มีประโยชน์ดังนี้

1. ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

- เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงทิศทางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเป็นรายผลิตภัณฑ์ และกลุ่มอุตสาหกรรม ว่าผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมใดที่มีปริมาณการผลิตมีแนวโน้มการขยายตัวหรือหดตัว

- ใช้ประกอบการประเมินภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

- ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนการเปลี่ยนแปลงของการผลิตใน อุตสาหกรรมหนึ่งเทียบกับอีกอุตสาหกรรมหนึ่ง หรือระหว่างดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมกับเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจอื่นๆ

2. ดัชนีการส่งสินค้า

- ช่วยชี้ทิศทางของระดับการขนส่งสินค้าภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

- สะท้อนให้เห็นภาวะการจำหน่ายสินค้านั้นว่าอยู่ในช่วงขาขึ้นหรือขาลง

3. ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง

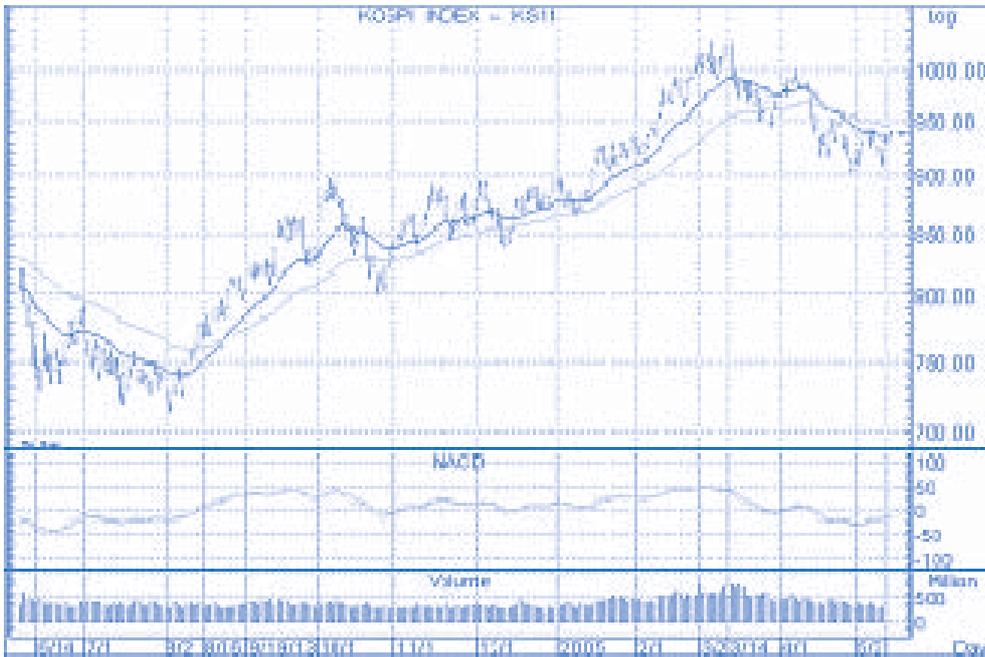
- ใช้แสดงทิศทางหรือระดับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการสำรองสินค้าเช่น ถ้าสต็อกสินค้ามากอาจจะแสดงว่าตลาดไม่ดี/สินค้าขายไม่ออก หรือในบางกรณีอาจมีคำสั่งซื้อล่วงหน้ามากทำให้ต้องผลิตสินค้าเตรียมไว้ หรือถ้าสินค้าในสต็อกลดลงมากๆ อาจชี้ให้เห็นว่าในอนาคตจำเป็นต้องมีการผลิตเพิ่ม

4. ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลังต่อการส่งสินค้า

- ใช้วัดระดับการเปลี่ยนแปลงของสินค้าคงคลังเมื่อเทียบกับการส่งสินค้า หรือเพื่อชี้ทิศทางสำรองสินค้าให้สอดคล้องกับภาวะตลาด

- สะท้อนให้เห็นภาวะการการตลาดจากการหมุนเวียนของสินค้า

5. ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

- ใช้แสดงภาวะการจ้างงานในแต่ละอุตสาหกรรม
- ใช้วิเคราะห์แสดงแนวโน้มการจ้างงานในแต่ละอุตสาหกรรม

6. ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม

- ใช้วัดขีดความสามารถในการผลิตของแรงงาน
- ใช้ประเมินความก้าวหน้าของขีดความสามารถในการผลิตของแรงงาน

ในระยะยาว

ทั้งนี้ จะเห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากดัชนีอุตสาหกรรมนั้นมีมาก ดังนั้น การเผยแพร่ดัชนีอุตสาหกรรม จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง สศอ. จึงได้จัดทำ ข้อมูลดัชนีอุตสาหกรรมเผยแพร่เป็นรายเดือนสู่หน่วยงานภาครัฐและธุรกิจ เอกชนรวมทั้งผู้สนใจทั่วไปในรูปแบบเอกสารรายงาน ข่าวประชาสัมพันธ์และบน Website ทาง Internet ที่ <http://www.oie.go.th> เป็นประจำทุกเดือนโดยจะ เผยแพร่ทุกวันที่ 1 ของเดือนถัดไป

บทความเคลื่อนไหวในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความเจริญในด้านต่างๆ เพื่อให้ทัดเทียมนานาชาติประเทศนั้น ดัชนีอุตสาหกรรมเสมือนเป็นพลังหลักอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทย โดยสำนักงาน เศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) จะได้เร่งพัฒนาศักยภาพของการจัดทำดัชนี อุตสาหกรรมอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

สัมภาษณ์พิเศษ

“เราไม่เคยนิ่ง เพื่อประโยชน์สูงสุด ของภาคอุตสาหกรรมไทย”

เป็นอีกครั้งหนึ่งสำหรับวารสาร สศอ. ที่ได้มีโอกาสเข้ารับฟังแนวคิดของพี่ซึ่งคลุกคลีอยู่ในวงการอุตสาหกรรมไทย โดยฉบับนี้เรามี ทัศนะของพี่ผู้บริหารสศอ. เกี่ยวกับแผนนโยบาย Industrial Modernization ที่กระทรวงอุตสาหกรรม กำลังดำเนินการมาฝากผู้อ่านทุกท่าน

ดร.นิตวุฒิ พล บุญสมบูรณ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การเปลี่ยนอุตสาหกรรมให้ทันสมัย หรือ Industrial Modernization จะเป็นอย่างไร จากนี้ไปจะเกิดอะไรขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมไทยบ้าง

ก่อนอื่นคงต้องพยาย้อนไปถึงอดีตที่ผ่านมาให้เห็นภาพชัดเจนในอุตสาหกรรมของไทย ผู้ประกอบการไทยมักจะมีการรับเทคโนโลยีเข้ามาจากต่างประเทศ คือการเป็นผู้รับจ้างผลิตเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีจุดเด่นอยู่ที่แรงงานราคาถูก เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้มีการย้ายฐานการผลิตมาอยู่ที่เมืองไทยเป็นอันมาก โดยอาศัยความได้เปรียบด้านแรงงานราคาถูกและทำการตลาดด้วยการแข่งขันด้านราคา แต่ในวันนี้ก็กลายเป็นว่า สิ่งทอของเราประสบปัญหาขึ้นมา เนื่องจากการเคลื่อนย้ายของทุนไปแหล่งใหม่ ก็เป็นไปโดยธรรมชาติ ที่ไหนมีต้นทุน

ที่ต่ำกว่าสร้างกำไรให้เกิดขึ้นมากกว่า ทุนก็จะเคลื่อนย้ายไปที่นั่น เช่น จีน ซึ่งมีต้นทุนด้านแรงงานต่ำ อุตสาหกรรมสิ่งทอของจีน จึงเติบโตอย่างรวดเร็ว

จากเหตุผลนี้จึงเกิดเป็นที่มาของแนวคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่พยายามจะไม่มุ่งเน้นเพียงแค่เรื่องราคา แต่ต้องเร่งสร้างความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญด้วย เพราะในวันนี้ความต้องการของลูกค้าไม่ได้ต้องการเพียงแค่อินทรีย์ราคากฎที่สุดเท่านั้น แต่ต้องมองเข้าไปว่า ถ้าเป็นตัวเรา เราต้องการอะไรบ้าง บางครั้งเรามีความต้องการในสินค้าที่เราพึงพอใจ แต่ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นสินค้าที่ถูกที่สุด แต่ความพึงใจเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง คนเราจะยอมจ่ายในราคาที่สูงขึ้น แต่สนองความพึงใจได้นั้นคือสิ่งสำคัญของลูกค้า วันนี้ราคาอาจจะไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่สุด

แนวโน้มที่ราคาจะเดินไปสู่จุดนั้น

เมื่อความต้องการของลูกค้า ความต้องการของตลาด ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลากลายเป็นโจทย์สำคัญ ในวันนี้ และอนาคตอันใกล้ลูกค้าจะดูที่องค์ประกอบต่างๆ ของตัวสินค้า มากกว่าเรื่องราคา คุณภาพนั้นก็เพียงเป็นส่วนประกอบหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่ใช่องค์ประกอบหลักแล้ว **การบริการหลังการขาย หรือการทำให้ลูกค้าพึงพอใจมากที่สุดจะเป็นตัวแปรหลักที่เป็นมากกว่าเรื่องคุณภาพบวกราคา** ความเข้มแข็งของสินค้าก็ต้องขึ้นอยู่กับ การสร้างแบรนด์ให้มีความแตกต่างเป็นที่ยอมรับ เนื่องจากวัฏจักรของสินค้าสั้นลงทุกวัน จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดกันใหม่ได้แล้ว นั่นคือ จำเป็นต้องผลิตสินค้าใหม่ออกมา **ให้มีอายุการใช้งานให้พอเหมาะกับความต้องการของตลาด และเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้สินค้านั้นให้มากที่สุดจึงจะประสบผลสำเร็จ** ยกตัวอย่างง่ายๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ ที่เปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดังนั้นผู้ประกอบการจะต้องทำงานหนักขึ้น

จะปรับกระบวนการของผู้ประกอบการเพื่อ ให้เดินไปสู่จุดนั้นอย่างมั่นคงอย่างไร

สำหรับผู้ประกอบการ ณ เวลานี้ก็มีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน เนื่องจากว่าเริ่มมีคู่แข่งเข้ามา ซึ่งจะเห็นได้ว่าโดยธรรมชาติของคนเราถ้ายังอยู่ได้โดยไม่มีคู่แข่ง ก็จะไม่มีความกระตือรือร้นที่จะขยับขยายกิจการ หรือพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของพ่อค้านักธุรกิจอยู่แล้ว แต่ ณ วันนี้ เริ่มมีคู่แข่งเข้ามามากขึ้นเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบในตลาดเดียวกัน ซึ่งถ้าหากยังนิ่งเฉยอยู่ ก็จะเสียส่วนแบ่งทางการตลาดนั้นไป จึงได้เริ่มมีการปรับตัวและมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ

ในส่วนของภาครัฐจะได้เข้าไปกระตุ้น เข้าไปให้ข้อมูลใหม่ๆ ส่งสัญญาณไปยังผู้ประกอบการว่าคุณนิ่งเฉยไม่ได้แล้ว ซึ่งผลของการกระตุ้นจะทำให้ผู้ประกอบการมีความกระตือรือร้นขึ้น ซึ่งทุกวันนี้มีการแข่งขันจากคู่แข่งภายนอกเข้ามามากมาย จากการเปิดเสรีทางการค้า หรือ FTA กับหลายๆ ประเทศยังเป็นสิ่งที่ต้องเร่งปรับตัว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลายก็ต้องเข้าไปกระตุ้น พอกระตุ้นให้เกิดความพร้อมแล้วก็หาทางออกให้เขา จุดนี้จึงเป็นสิ่งที่

สศอ. ได้ทำมาโดยตลอด คือเราจะหารือกับผู้ประกอบการบ่อยมาก จะมีการเชิญผู้ประกอบการมาทำความเข้าใจ ร่วมระดมความคิดเห็น เปิดรับซึ่งข้อมูลจากหลายๆ ส่วน เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าเราควรเดินไปในทิศทางใด จะแข่งขันอย่างไรถึงจะอยู่รอดได้ นั่นคือที่มาที่ไปของการจัดทำแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม รวมถึงแนวทางที่จะไปสู่ **Industrial Modernization**

ซึ่งในเรื่องของ **Industrial Modernization** ก็จะเกี่ยวโยงกันกับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมว่าจะทำอะไรให้อุตสาหกรรมที่หลากหลายของเมืองไทยจะเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องและเกิดการพัฒน์ที่ทัดเทียมประเทศคู่แข่ง

ณ วันนี้สิ่งที่จะต้องมองมียู่ด้วยกัน 2 ด้านคือ 1. เรื่องของการพัฒนาในส่วนของตัวเองผู้ประกอบการเอง ซึ่งรวมถึงความเชื่อมโยงของกลุ่มอุตสาหกรรม หรือ คลัสเตอร์อุตสาหกรรม 2. การพัฒนาปัจจัยแวดล้อม ซึ่งหลายๆ อย่างมันจะเกี่ยวข้องกับภาครัฐโดยตรง เช่น มีกฎเกณฑ์อะไรต่างๆ ที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุน หรือกฎเกณฑ์บางอย่างอาจจะยากเกินไปต่อการปฏิบัติ เราก็มาดูกันแล้ว เมื่อมีข้อติดขัดตรงไหนก็ต้องหาทางออกร่วมกันว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้ง่ายขึ้น หรือแม้แต่เงื่อนไขกติกาในการส่งสินค้าออกไปยังกลุ่มประเทศต่างๆ ของโลกที่เป็นตลาดหลักของเรา ก็ต้องทำควบคู่กันไป ซึ่งเป็นทิศทางที่เราจะดำเนินเพื่อให้เกิดผลบวกมากที่สุด ภาครัฐจะต้องเข้าไปทำความเข้าใจผู้ประกอบการ และประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เห็นร่วมกัน

ส่วนเรื่องการพัฒนาบุคลากร จะต้องเป็นมากกว่าการอบรม เราจะเน้นให้เกิดการปฏิบัติจริง อันจะทำให้เกิดทักษะที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ ออกมา

นอกจากนี้ เรื่องของฐานข้อมูลก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม สกอ. ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลภาคอุตสาหกรรมได้มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง ฐานข้อมูลอุตสาหกรรมจาก สกอ. ต้องมีความน่าเชื่อถือมีข้อมูลรายละเอียดปลีกย่อยที่ชัดเจนที่สุด และข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งการพัฒนาไปสู่การเป็นฐานข้อมูลระดับนานาชาติได้ด้วย ซึ่งเรากำลังเร่งสร้างความร่วมมือด้านฐานข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้านรวมไปถึงประเทศคู่แข่งที่สำคัญของเราด้วย เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบดูสถานการณ์ความเป็นไปของอุตสาหกรรมบ้านเราได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเดินทางสู่ความสำเร็จ

กรอบการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมที่เราได้จัดกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 13 กลุ่มโดยมีการเชิญผู้ประกอบการมาหารือ ร่วมกันคิด ร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข จากนั้นจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์และแผนงาน ตลอดจนจัดเตรียมโครงการเพื่อรองรับการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งขณะนี้ สกอ. จะเร่งรัดให้มีการดำเนินการตามโครงการที่จัดทำขึ้นโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ เช่น ความตกลงระหว่างหน่วยงานการผ่อนปรนกฎกติกาให้ง่ายขึ้นเอื้อต่อการลงทุนอย่างคล่องตัว เป็นต้น

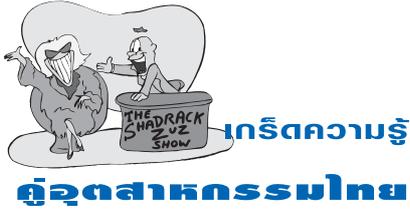

ฝากถึงผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม

วันนี้ต้องบอกว่าเราต้องก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน เนื่องจาก ที่ผ่านมาระบบการรวบรวมผู้ประกอบการมามากแล้ว เชิญผู้ประกอบการมาหารือ มาวางแนวทางแก้ไข ร่วมกันหลายครั้ง ดังนั้นแนวทางต่างๆ ที่ได้ตกลงร่วมกันวันนี้เราจะต้องปฏิบัติให้ได้ตามที่ระดมสมองร่วมกัน แต่ผลที่ได้ออกมานั้นจะมากจะน้อยก็ต้องดูในรายละเอียดอีกขั้นหนึ่ง ต้องยืนยันว่าเราได้เริ่มลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว ถึงแม้บางเรื่องบางโครงการจะยังไม่มียกงบประมาณ แต่เราก็ดูในส่วนที่ไม่ใช้งบประมาณทำอะไรได้ก็เร่งทำไปก่อน ดังนั้นในส่วนของผู้ประกอบการเองก็ต้องปรับตัวให้พร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก ณ วันนี้คู่แข่งไม่ใช่เฉพาะผู้ประกอบการรายอื่นภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีคู่แข่งจากต่างประเทศเข้ามาเล่นด้วย เราจะแข่งขันแบบเดิมๆ ไม่ได้อีกแล้ว ต้องเปิดรับข้อมูลให้มากขึ้น รวมทั้งแสวงหาข้อมูลในสินค้าของตัวเองให้มากที่สุด รู้ทางหนีทีไล่คู่แข่งให้ดี ต้องกลับไปดูว่าความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคคืออะไร ทำโมเดลที่เคยเป็นของเราถูกช่วงชิงไป การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดและการเป็นผู้นำในตลาดให้ได้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความอยู่รอดของภาคอุตสาหกรรมไทย

เล็กๆ น้อยๆ จัดการความรู้

วราภคณา พงศำปำน

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ทุกวันนี้คำที่เราได้ยินได้ฟัง หน่วยงานทั้งภาครัฐหรือแม้แต่ภาคเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการ พูดถึงกันมาก คือ KM มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากสามารถทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

คุณรู้หรือไม่ว่า KM คืออะไร?

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผูู้รู้ อีกทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้องค์กร มีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

ประเภทของความรู้

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จาก

- ประสบการณ์
- พรสวรรค์ หรือ
- สัญชาตญาณ

ของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือ การคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

2. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

สถานการณ์ทั่วไป ของอุตสาหกรรม การผลิตในประเทศไทย (ดัชนีอุตสาหกรรมเดือนมกราคม 2549)

ดัชนีในเดือนมกราคม 2549 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนพบว่า ดัชนีพผลิต ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลังลดลง ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีผลิตภาพแรงงาน อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น และดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมไม่เปลี่ยนแปลง

	2548												2549
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.*
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าเพิ่ม)	144.0	135.2	160.7	136.4	149.5	153.2	147.3	151.2	155.6	154.8	154.8	153.3	152.8
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าผลผลิต)	150.4	141.8	166.5	140.9	155.6	161.6	156.0	160.6	164.0	162.5	162.6	158.8	157.6
ดัชนีการส่งสินค้า	130.6	125.8	150.7	129.1	137.2	144.6	137.4	140.9	144.4	143.3	142.6	142.1	131.5
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	155.3	164.2	153.0	150.6	160.3	154.8	172.2	181.8	170.0	182.2	180.4	166.4	185.4
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	158.6	151.2	119.2	149.2	128.3	131.0	157.7	129.7	124.7	146.4	130.9	273.6	156.0
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	114.1	109.7	119.7	105.7	113.7	117.5	113.4	116.1	116.7	115.2	116.1	114.2	114.2
ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	138.4	132.5	140.2	135.4	136.5	131.3	130.2	132.0	132.4	135.3	133.3	136.4	139.8
อัตราการใช้จ่ายหลังการผลิต	68.4	64.5	72.0	63.8	68.9	69.8	68.7	69.3	69.6	69.2	68.7	66.9	67.0

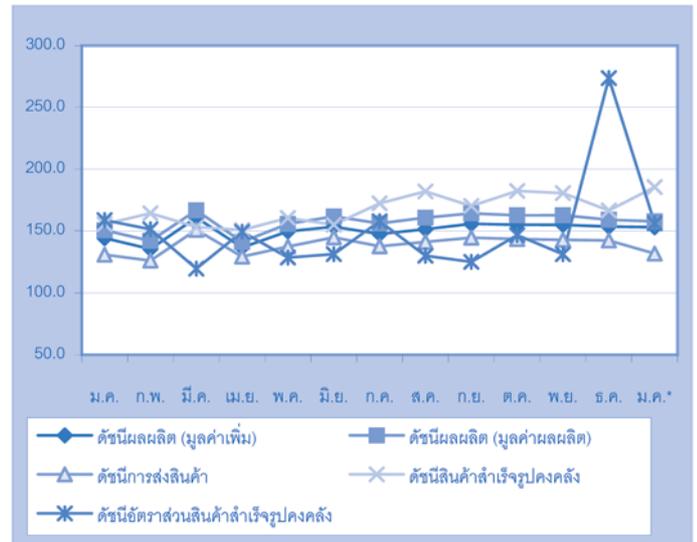
(ฐานเฉลี่ยปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม เท่ากับ 157.6 ลดลงเล็กน้อยจากเดือนธันวาคม 2548 (158.3) แต่เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (150.4)

ดัชนีการส่งสินค้า เท่ากับ 131.5 ลดลงจากเดือนธันวาคม 2548 (142.1) แต่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (130.6)

ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง เท่ากับ 185.4 เพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2548 (166.4) และเพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (155.3)

ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง เท่ากับ 156.0 ลดลงจากเดือนธันวาคม 2548 (273.6) และลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (158.6)

ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม เท่ากับ 114.2 ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดือนธันวาคม 2548 (114.2) แต่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (114.1)

ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม เท่ากับ 139.8 เพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2548 (136.4) และเพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (138.4)

อัตรการใช้กำลังการผลิต เท่ากับ 67.0 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนธันวาคม 2548 (66.9) แต่ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน (68.4)

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมที่ลดลงเมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม 2548 ได้แก่ การผลิตยานยนต์ การผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ การผลิตมอลต์ ลิกเคอและมอลต์

ภาวะอุตสาหกรรมในเดือนกุมภาพันธ์ 2549

อุตสาหกรรมอาหาร คาดว่าการผลิตและการส่งออกจะเริ่มชะลอตัวเล็กน้อย เป็นผลจาก ปริมาณคำสั่งซื้อสินค้าของลูกค้าลดลง เนื่องจากเลยช่วงเทศกาลสำคัญ ประกอบกับค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นในช่วงนี้

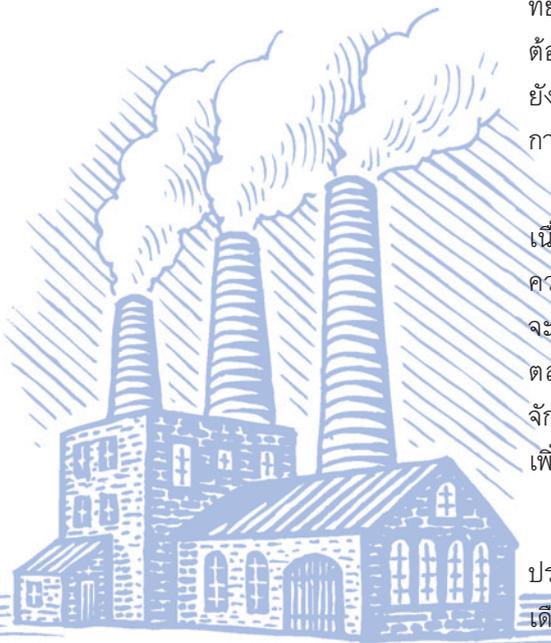
อุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ภาวะการผลิตและการจำหน่าย คาดว่าจะทรงตัวหรือปรับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ช่วงต้นของฤดูกาลใหม่ และมีปัจจัยลบจากค่าเงินบาทที่มีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น เมื่อเทียบกับ ดอลลาร์สหรัฐอาจจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออก ซึ่งสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มจะยังคงทรงตัว

อุตสาหกรรมเหล็ก คาดว่าจะทรงตัวเมื่อเทียบกับเดือนก่อน โดยเหล็ก ทรงยาวคาดการณ์ว่าการผลิตยังคงทรงตัว เนื่องจากภาวะธุรกิจส่งออกฮาร์ดแวร์ ที่ยังคงซบเซาอยู่ทั้งทางด้านการลงทุนจากภาคเอกชนและภาครัฐ จึงทำให้ความต้องการใช้เหล็กชนิดนี้ชะลอตัว สำหรับเหล็กทรงแบนคาดการณ์ว่าการผลิต ยังคงทรงตัวเช่นกัน เนื่องจากผู้ผลิตยังคงมีปริมาณสินค้าคงคลังที่สูงอยู่ จึงลด การผลิตลงเพื่อระบายสินค้าในสต็อก

อุตสาหกรรมยานยนต์ จะขยายตัวเล็กน้อย เมื่อเทียบกับเดือนมกราคม เนื่องจากผู้ผลิตรถยนต์บางรายมีแผนที่จะเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อตอบสนอง ความต้องการของตลาดต่างประเทศ ส่วนภาวะอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ จะขยายตัวจากเดือนก่อน เนื่องจาก มีการแนะนำรถจักรยานยนต์รุ่นใหม่ออกสู่ ตลาดในเดือนก่อน ซึ่งในเดือนกุมภาพันธ์นี้ ผู้ผลิตได้เริ่มทยอยส่งมอบรถ จักรยานยนต์ตามคำสั่งซื้อ นอกจากนี้ ผู้ผลิตยังมีแผนที่จะผลิตเพื่อการส่งออก เพิ่มขึ้นด้วย

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ คาดว่าการผลิตและการจำหน่ายปูนซีเมนต์ใน ประเทศจะลดลงเล็กน้อย เนื่องจากในเดือนนี้มีจำนวนวันทำงานน้อย สำหรับใน เดือนมีนาคม 2549 คาดว่าการผลิตและการจำหน่ายปูนซีเมนต์ภายในประเทศ จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากอยู่ในช่วงฤดูกาลก่อสร้าง ในส่วนของการส่งออกขึ้นอยู่กับ อุปสงค์ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญเป็นหลัก

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ภาวะการผลิตคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นจาก เดือนมกราคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับฤดูร้อน และใน ส่วนของการส่งออกคาดว่าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าจะมีการส่งออกเพิ่มขึ้นได้เนื่องจาก เศรษฐกิจของโลกในปี 2549 จะขยายตัวร้อยละ 4.2 ซึ่งรายงานโดย National Institute of Economic and Social Research ส่วนการส่งออกสินค้า อิเล็กทรอนิกส์โดยรวมคาดว่าจะทรงตัวเมื่อเทียบกับเดือนมกราคม อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนในปีนี้จะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.9

ก้าวที่แกร่ง

“เซ็นทรัลออตเทคนิค”

สศอ. พบผู้ประกอบการ

สุยุคโมเติร์นอุตสาหกรรมไทย

“โอกาสที่เปิดคือช่องทางแห่ง ความแข็งแกร่งในอนาคตของเรา”

การพลิกโฉมประเทศไทยให้มีความทันสมัย หรือ Modernize Thailand เพื่อให้สอดคล้องกับการค้าและการลงทุนของโลก ที่กำลังเข้าสู่ตลาดแนวโน้มที่เน้นการเพิ่มมูลค่าทางข้อมูลข่าวสารและความรู้มากขึ้น ในส่วนของอุตสาหกรรมก็ได้มีการพลิกโฉมครั้งใหญ่เช่นกัน โดยชูความทันสมัยด้วยแนวทาง “Industrial Modernization”

วารสาร สศอ. ฉบับนี้ได้เปิดมุมมองผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมเพื่อยืนยันความพร้อมในการพลิกโฉมอุตสาหกรรม หรือ Industrial Modernization จาก **คุณธนัญชัย เชื้อโชติ กรรมการผู้จัดการบริษัทเซ็นทรัลออตเทคนิค จำกัด** ผู้ผลิตและจำหน่ายรวมทั้งติดตั้งระบบสายพานลำเลียงในโรงงานอุตสาหกรรมย่านรังสิต

ซีอีโอหนุ่ม ธนัญชัย กล่าวถึง นโยบาย Industrial Modernization ว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งกับหน่วยงานภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ต้องวางแนวทางพัฒนาประเทศทุกด้านให้ดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาสู่ความทันสมัย โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมของไทย ซึ่งในศักราชนี้เสมือนหัวหอกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้แข็งแกร่งทัดเทียมประเทศคู่แข่ง

“การขับเคลื่อนประเทศสู่ความทันสมัย หรือ Industrial Modernization นั้นเป็นแนวทางที่ดี เข้าใจว่ารัฐพยายามที่จะสนับสนุนให้เกิดความครบวงจรในธุรกิจ ส่งเสริมให้มีการสร้างแบรนด์สินค้าเป็นของตัวเอง รวมทั้งสร้างอุตสาหกรรมแนวใหม่ที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่ดี แต่ก็ต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง

การที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยให้ไปสู่จุดนั้นมีความเป็นไปได้สูง เนื่องจากฝีมือของผู้ประกอบการไทยเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างดีในระดับสากล ที่มีพื้นฐานจากการรับจ้างผลิตมาเป็นเวลายาวนาน มีความชำนาญสูง หากแต่การจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ก็ต้องอาศัยระยะเวลา ซึ่งรัฐควรหาช่องทางกระจายสิ่งใหม่ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้ออกสู่วงกว้างให้ได้”

ธัญชัย ได้วางแนวทางพัฒนาธุรกิจของเขาสู่ความเป็น Industrial Modernization ได้อย่างน่าสนใจและสอดคล้องกับจุดหมายที่ภาครัฐตั้งไว้ในครั้งนี้ว่า

“ธุรกิจสายพานลำเลียง ถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีโอกาส มีช่องว่างในการเติบโตได้ดี เนื่องจากทุกสถานประกอบการจำเป็นต้องใช้ เพื่อสะดวกและง่ายต่อการขนถ่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ แต่ในยุคนี้ต้องปรับปรุงคุณภาพโดยการพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่เข้มข้นขึ้นไปอีก ในส่วนของบริษัทจะมีการใช้เทคโนโลยีใหม่เพื่อเตรียมการรองรับการขยายตัวของหุ่นยนต์โรงงาน ที่คาดว่าในอนาคตอันใกล้จะมีความแพร่หลายมากขึ้น หรือเป็นยุคของ Automatic Industry เข้ามาแทน โดยเทคโนโลยีเครื่องจักรจะมีบทบาทเข้มข้นขึ้น บริษัทเราจะเข้าไปดูแลตั้งแต่เริ่มต้นวางระบบติดตั้ง ตลอดจนให้คำแนะนำดูแลอย่างครบวงจร ซึ่งหากไม่เตรียมการตั้งแต่ช่วงนี้ก็จะเสียโอกาสในการแข่งขัน

นอกจากนี้ การทำตลาดด้วยตัวแทนจำหน่ายจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ลูกค้าจดจำและเรียกใช้สินค้าที่ผลิตจากโรงงานเรา ก็ได้มีการวางกลยุทธ์การตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ถือเป็นการพัฒนาเชิงรุกมากยิ่งขึ้น ซึ่งกลยุทธ์เหล่านี้ถือเป็นก้าวสำคัญของเรา”

การจะก้าวไปสู่ Industrial Modernization จะต้องไม่ลืมนส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ เอสเอ็มอี อย่างจริงจัง เนื่องจากจะเป็นฐานกำลังสนับสนุนอุตสาหกรรมให้เกิดความครบวงจร

“เอสเอ็มอี นี้สำคัญที่จะลืมไม่ได้เพราะจะเป็นฐานกำลังหลักทำให้เกิดความครบวงจรขึ้นในประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปดูแล สนับสนุนในทุกๆ ด้าน ศึกษาคักของเอสเอ็มอีซึ่งภาครัฐสนับสนุน เริ่มที่จะส่งผลออกมาในทางที่ดี อย่างน้อยก็เห็นการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากแหล่งวัตถุดิบในประเทศมากขึ้น การที่จะพัฒนาสู่การสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างและมีคุณค่าอันเป็นแนวทางสู่ความเป็น Industrial Modernization ย่อมเป็นไปได้แน่นอนหากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความจริงจังและทำอย่างต่อเนื่อง” **ซีอีโอ เซ็นทรัลอโต้เทคนิค จำกัด** สะท้อนทัศนะของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

